

Náhradní rodinná péče

Typy náhradní rodinné péče:

pěstounská péče

pěstounská péče na přechodnou dobu

Pěstounská péče

- pěstoun je povinen o dítě osobně pečovat a při péči o osobu dítěte vykonávat přiměřeně práva a povinnosti rodičů
- práva a povinnosti pěstounské péče jsou upraveny § 47 a odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí
- pěstounská péče vzniká rozhodnutím soudu a končí zletilostí dítěte (může být i zrušena rozhodnutím soudu z důležitých důvodů nebo na žádost pěstouna)
- s pěstouny je uzavřena dohoda o výkonu pěstounské péče a pěstouni jsou zabezpečeni dávkami pěstounské péče

Pěstounská péče na přechodnou dobu

- soud může na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí svěřit dítě do pěstounské rodiny na přechodnou dobu osobám, které jsou podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí zařazeny do evidence osob vhodných k výkonu pěstounské péče po přechodnou dobu
- pěstounská péče může trvat nejdéle jeden rok
- s pěstounem je uzavřena dohoda o výkonu pěstounské péče
- nahrazuje ústavní výchovu
-

Dávky pěstounské péče

- vyplácí úřad práce
 - 1) příspěvek na úhradu potřeb dítěte (měsíční dávka)
 - 2) odměna pěstouna (měsíční dávka)
 - 3) příspěvek při převzetí dítěte (jednorázová dávka)
 - 4) příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla (jednorázová dávka)
 - 5) příspěvek při ukončení pěstounské péče (jednorázová dávka)

Poručenství

- soudem ustanovený poručník o dítě pečuje osobně a naplňuje všechny složky rodičovské zodpovědnosti
- jestliže to není v rozporu se zájmy dítěte, ustanoví soud poručníkem především toho, koho doporučili rodiče a pokud nebyl takto nikdo doporučen, má soud ustanovit poručníkem někoho z příbuzných nebo osob blízkých dítěti nebo jeho rodině, popřípadě jinou fyzickou osobou, nemůže-li být poručníkem ustanovena fyzická osoba, ustanoví soud poručníkem orgán sociálně-právní ochrany dětí. Dokud není dítěti ustanoven poručník nebo dokud se ustanovený poručník neujme své funkce, činí neodkladné úkony v zájmu dítěte a v jeho zastoupení orgán sociálně-právní ochrany dětí
- poručník odpovídá soudu za řádné plnění funkce poručníka a podléhá jeho pravidelnému dozoru

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí

Práva pěstounů (osoby pečující a osoby v evidenci) a poručníků:

- poskytování trvalé nebo dočasné pomoci při zajištění osobní péče o svěřené děti (při vyřizování nezbytných osobních záležitostí, při ošetřování osoby blízké, dočasné pracovní neschopnosti, narození dítěte, úmrtí osoby blízké)
- právo na poskytnutí pomoci se zajištěním celodenní péče o svěřené děti v rozsahu alespoň 14 dní v kalendářním roce u dětí starších dvou let
- právo na zprostředkování psychologické, terapeutické nebo jiné odborné pomoci alespoň jednou za 6 měsíců
- právo na zprostředkování nebo zajištění bezplatné možnosti zvyšovat si znalosti a dovednosti
- právo na pomoc a asistenci při kontaktu s biologickou rodinou a zajištění vhodného prostoru

Povinnosti pěstounů a poručníků:

- povinnosti zvyšovat si kvalifikaci a dovednosti v oblasti péče o dítě v rozsahu 24 hod za 1 rok
- povinnost umožnit sledování naplňování dohody o výkonu pěstounské péče a spolupracovat se zaměstnancem pověřeným sledováním vývoje dětí
- povinnost v souladu s individuálním plánem udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s osobami jemu blízkými, zejména rodiči, umožnit styk rodičů s dítětem, pokud soud rozhodnutím nestanoví jinak.

Povinnost navíc jen pro poručníky:

- povinnosti poručníka se odvozují obdobně jako povinnosti pěstouna. Rozsah zodpovědnosti i práv poručníka vůči dítěti je širší, nevyžaduje se souhlas biologických rodičů, neboť **poručník je zákonným zástupcem dítěte.**
- poručník má povinnost **řádně spravovat jmění dítěte.**
- poručník má navíc ještě povinnost **informovat soud o průběhu poručnické péče a o stavu jmění svěřeného dítěte,** kterou mu uloží soud.

Dohoda o výkonu pěstounské péče

- obecní úřad obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu má trvalý pobyt osoba pečující nebo osoba v evidenci, navrhne uzavření dohody o výkonu pěstounské péče, která upraví podrobnosti ohledně výkonu práv a povinností
- pokud není dohoda o výkonu pěstounské péče uzavřena s příslušným obecním úřadem obce s rozšířenou působností, může dohodu o výkonu pěstounské péče se souhlasem příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností uzavřít s osobou pečující nebo s osobou v evidenci obecní úřad, obecní úřad s rozšířenou působností, v jehož obvodu nemá osoba pečující nebo osoba v evidenci trvalý pobyt, krajský úřad nebo pověřená osoba

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Povinnosti pěstounů

- podle § 966 OZ je především povinností a oprávněním **pěstouna osobně a řádně pečovat** o svěřené dítě v rámci svých kompetencí
- **rozsah** práv a povinností pěstouna ve vztahu k dítěti upravuje **§ 966**, který stanoví, že pěstoun při péči o osobu dítěte vykonává přiměřeně práva a povinnosti rodičů
- právo zastupovat dítě a spravovat jeho záležitosti pěstounovi přísluší jen **v běžných věcech**
- pokud jde o **mimořádné a či závažné rozhodnutí**:
volba školy
vystavení cestovního dokladu
plánovaná operace,
je třeba souhlasu zákonného zástupce, tedy biologického rodiče dítěte.
Je-li získání takového souhlasu spojeno s těžko překonatelnou překážkou (například je rodič neznámého pobytu anebo domnívá-li se pěstoun, že rozhodnutí rodiče není v zájmu dítěte, případně rodič souhlas dát odmítá, **pěstoun se může domáhat rozhodnutí soudu.**
- pěstoun ani poručník nemají vyživovací povinnost k dítěti (dítě zajištěno pěstounskými dávkami).

Otázky:

Naše právní úprava **neupravuje tzv. běžné záležitosti či věci.**

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v § 877 **hovoří o tzv. významné záležitosti.** Za pojem významné záležitosti se ve smyslu § 877 odst. 2 zákona považují zejména

- nikoliv běžné lékařské zákroky
- určení místa bydliště viz příloha č. 1
- volba vzdělávacího zařízení
- pracovní uplatnění dítěte.

Ve shora uvedených případech může **rozhodovat příslušný okresní soud**, v jehož obvodu má dítě faktické bydliště s tím, že nezletilé dítě je v tomto řízení zastoupeno opatrovníkem – orgánem sociálně právní ochrany dětí (příslušným dle trvalého pobytu dítěte). Jedná se o nesporné řízení. Soud po provedeném dokazování buď návrh zamítne či mu vyhoví, tedy nahradí souhlas rodiče s konkrétním jednáním.

Určení místa bydliště je závazné pro rodiče. Pro pěstouny platí judikát viz příloha

1) **Kdo rozhoduje o vyzvedávání dětí ze školy, ze školní družiny, z mateřské školy?**

- rozhoduje ten, kdo má povinnost řádně pečovat o dítě (pěstoun, poručník)

2) **Kdo schvaluje výjezd na školu v přírodě či další akce?**

- rozhoduje ten, kdo má povinnost řádně pečovat o dítě (pěstoun, poručník)

3) **Kdo podepisuje přihlášky na střední školu?**

- rodič (významná záležitost)

4) **Kdo je pěstoun?**

Není zákonným zástupcem dítěte

5) **Kdo je poručník?**

Je zákonným zástupcem dítěte (má stejná práva a povinnosti jako rodiče kromě vyživovací povinnosti). Postavení poručníka na rozdíl od rodiče není absolutní – soud může okruh povinností a práv vymezit v rozhodnutí. Pokud nevymezí, poručník předkládá soudu zprávy o vývoji dítěte a předkládá účty ze správy jmění. Poručník je ustanoven soudem za situace, že ani jeden z rodičů nemá rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu (nezletilý rodič, omezena svéprávnost rodiče soudem). Není vyloučeno, že dítěte je svěřeno do pěstounské péče a následně je pěstoun ustanoven poručníkem.

6) *Co je to pěstounská péče cizí?*

Dítě je svěřeno do péče pěstounům, kteří prošli kurzem pro pěstouny. Součástí je i jejich psychologické vyšetření. Pěstoun není nikdo z příbuzných dítěte, např. babička, strýc

7) *Co je to pěstounská péče příbuzenská?*

V našich podmínkách nejvíce rozšířena. O vnuka např. pečuje babička. Tito pěstouni neprocházejí žádným kurzem ani vyšetřeními. Mají pouze povinnost se vzdělávat a to 24 h za rok.

8) *Komunikace mezi pěstouny a rodiči*

Měla být tzv. zdravá. Neměla by být mezi pěstounem (prarodičem) a rodičem patologická (rodič i pěstoun by měli schopni spolu komunikovat a činit dohody v prospěch nezletilého).

9) *Kdo je to opatrovník dítěte?*

- jmenuje soud na příslušné soudní řízení

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění

§ 460

Dojde-li ke střetu zájmu zákonného zástupce nebo opatrovníka se zájmem zastoupeného či ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni tímž zákonným zástupcem nebo opatrovníkem, anebo hrozí-li takový střet, jmenuje soud zastoupenému kolizního opatrovníka.

§ 892

..3) Rodič nemůže dítě zastoupit, jestliže by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi ním a dítětem nebo mezi dětmi týchž rodičů. V takovém případě jmenuje soud dítěti opatrovníka.

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, v platném znění

§482

- (1) Dítě je v řízení zastoupeno opatrovníkem, kterým soud zpravidla jmenuje orgán sociálně-právní ochrany dětí....

Soud ustanovuje **kolizním opatrovníkem orgán sociálně-právní ochrany dětí, vždy** když projednává úpravu práv a povinností rodičů k nezletilému dítěti či dětem,

- návrh na úpravu poměrů k nezletilému dítěti
- návrh na snížení či zvýšení výživného k nezletilému dítěti
- návrh na úpravu styku s dítětem
- návrh na nezrušitelné osvojení manželem matky
- schválení právního jednání apod.

Činnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí

- 1) hájí zájmy dětí ve shora uvedených soudních řízeních
- 2) jedná s rodiči či jinými osobami odpovědnými za dítě
- 3) navštěvuje dítě v místě jeho bydliště
- 4) může být v kontaktu s lékařem či školou dítěte

10) Fotografie v MŠ a ZŠ

- běžné fotografie, které vznikají při aktivitách v MŠ a ZŠ patří do běžných záležitostí
 - konzultováno s úřadem na ochranu osobních údajů
-

Seznam příloh:

Příloha č. 1

Velký komentář k Občanskému zákoníku II
Hrušáková/Králíčková/ Westphalová a kol.
Nakladatelství C.H.Beck, 2014 (1. vydání)

Příloha č. 2

Informace Úřadu pro mezinárodně právní ochranu dítěte Brno

- vycestování do zahraničí

Příloha č. 3

- Úřad na ochranu osobních údajů
-

Vysvětlivky:

Obec s rozšířenou působností, např. Kralupy nad Vltavou

Pověřená osoba, např. nezisková organizace, která má pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí

Osoba pečující – pěstoun

Osoba v evidenci – pěstoun, který v dané chvíli nepečuje o dítě (např. pěstounská péče na přechodnou dobu)

Městský úřad Kralupy nad Vltavou dne 18.4.2016

Zpracovala: Mgr. Eva Ivanová

Kontakty pro další otázky a odpovědi:

Jméno a příjmení	Telefon	E-mail
Eva Kutinová	315 739 930	eva.kutinova@mestokralupy.cz
Tamara Musilová	315 739 954	tamara.musilova@mestokralupy.cz

